

Mál nr. 248/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (X)

Málshöfðunarfrestur. Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 2. júlí 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 23. júlí 2024, ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M með tölvupósti dags. 24. júlí 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 30. júlí 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að aðfaranótt hins 3. júlí 2022 fékk lögregla tilkynningu um að bifreið hafi verið ekið á skilti á frárein frá Kringlumýrarbraut að Kársnesbraut. Hjólför á vettvangi leiddu lögreglu að bifreiðinni X sem lagt var í stæði við Ásbraut og fólk þar við, meðal annars M sem var klæddur blárri skyrtu og var hann handtekinn á vettvangi. Í lögregluskýrslu er haft eftir vitni að M setið í öikumannssæti bifreiðarinnar X þegar vitnið kom að henni og að bifreiðin hafi þá verið í gangi. Niðurstaða blóðsýnatöku úr M síðar um nóttina sýndi að hann var undir verulegum áhrifum áfengis eða meira en tveimur prómillum. Í skýrslutöku yfir M síðdegis hinn 3. júlí 2022 kemur fram að M kveðst ekki muna eftir að hafa verið ökumaður í greint sinn. Hinn 3. september sendi lögmaður M tölvupóst á almennt netfang Lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu um að hann væri tilnefndur verjandi M vegna tiltekins lögreglumáls hjá embættinu og sendi í sama tölvupósti upplýsingar um að tilgreindur einstaklingur, annar en M, hefði verið ökumaður bifreiðarinnar X hinn 3. júlí 2022. Í gögnum málsins kemur einnig fram að hinn 8. september 2022 veitti M lögmanni skriflegt umboð til að gæta hagsmuna sinna. Hinn 7. mars 2023 var M ákærður fyrir umferðarlagabrot með því að hafa ekið bifreiðinni X undir áhrifum áfengis hinn 3. júlí 2023. Hinn 12. mars 2024 var tekin skýrsla af þeim einstaklingi sem tilgreindur var sem ökumaður í tölvupósti sem lögmaður M sendi með fyrrnefndum tölvupósti hinn 3. september 2023. Í þeirri skýrslu viðurkenndi sá einstaklingur að hafa ekið bifreiðinni á skilti og tilgreindi ástæður þess að hann fór af vettvangi eftir atvikið og að hann hafi drukkið 1-2 bjóra fyrr um kvöldið. Með bréfi dags. 28. maí 2024 var ákæra gegn M afturkölluð.

Hinn 11. júlí 2022 barst V frumskýrsla lögreglu um að M hafi verið handtekinn grunaður um ölvun við akstur þegar bifreiðinni X var ekið á skilti. Hinn 31. ágúst 2022 barst V síðan niðurstaða matsgerðar Rannsóknarstofu í lyfja- og eiturefnafræði þar sem komu fram niðurstöður blóðsýna sem tekin hafi verið úr M eftir handtöku og að þær væru að M hefði ekki getað stjórnað ökutæki með öruggum hætti vegna ölvunar. Í bréfi V til M dags. 2. september 2022 var M tilkynnt að félagið hafnaði bótaskyldu úr kaskótryggingu bifreiðarinnar X vegna tjónsatviks hinn 3. júlí 2022 með vísan til ákvæða í váttryggingarskilmálum um tjón sem valdi er af stórkostlegu gáleysi og brota á varúðarreglum sem og ákvæða 26. og 2. mgr. 27. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004. Í því bréfi var M bent á að niðurstöðu félagsins væri hægt að skjóta til úrskurðarnefndar í váttryggingamálum og ef það, eða að málinu yrði stefnt fyrir dómstóla, gerðist ekki innan árs frá móttöku bréfsins glattist réttur hans til bóta skv. 2. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004.

M hefur gert kröfu um greiðslu bóta úr kaskótryggingu sinni hjá V vegna tjóns sem varð á bifreið hans hinn 3. júlí 2022. M telur sannað, með framburðarskýrslu annars ökumanns en hans sjálfs og afturköllun ákæru á hendur honum, að hann hafi ekki valdið tjóni af stórkostlegu gáleysi eða vegna brota á varúðarreglum og þannig geti V ekki takmarkað ábyrgð sína vegna tjónsins á grundvelli 26. og 2. mgr. 27. gr. laga um váttryggingarsamninga. M vísar til þess að hann hafi reynt að koma upplýsingum um réttan ökumann til rannsóknardeildar lögreglu með símtölum eftir tjónsatvikið sem og tölvupósti hinn 3. september 2022 en án árangurs. M bendir á að hann eigi ekki að bera hallann af

Því að það hafi tekið lögreglu langan tíma að bregðast við umræddum upplýsingum. Einnig telur M að upplýsingar í skýrslu ökumanns, sem tekin hafi verið af viðkomandi hinn 12. mars 2024, fari ekki í bága við upplýsingar frá vitni sem hafi ekki séð þegar tjónsatvikið varð heldur hafi einungis getað borið um það sem gerðist eftir það. Einnig telur M að þar sem X sé rafmagnsbifreið hafi vitnið ekki átt að geta heyrt hvort bifreiðin var í gangi eða ekki. M hafnar einnig að hann þurfi að afsanna að ökumaður bifreiðarinnar hafi verið óhæfur til aksturs sökum viðkenningu hans á því að hafa drukkið 1-2 bjóra fyrr um kvöldið, auk þess sem ekkert liggi fyrir um að M hafi vitað af þeirri áfengisdrykkju ökumannsins og það liggi engin gögn fyrir um hana.

V hefur hafnað bótaskyldu úr kaskótryggingu X og byggir afstöðu sína í fyrsta lagi á því að frestur til lögfræðilegra aðgerða af hálfu M hafi verið liðinn þegar málskot til úrskurðarnefndar í váttryggingamálum var mótttekið hinn 2. júlí 2024. Þar vísar V til 2. mgr. 51. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 og 17. gr. sameiginlegra skilmála V um að ársfrestur sé liðinn frá því að M móttók tilkynningu um höfnun bótaskyldu og þannig hafi hann glatað rétti til bóta. Verði ekki fallist á það telur V í öðru lagi að sannað sé að M hafi verið ökumaður bifreiðarinnar X þegar hún varð fyrir tjóni og vísar til framburðarskýrslu M sjálfs hjá lögreglu rétt eftir atburðinn þar sem hann kveðst ekki muna neitt og framburðar vitnis sem segist hafa séð M í ökumannsæti bifreiðarinnar sem hafi verið í gangi. Sjálfstæð rannsókn starfsmanns V á því hvernig hljóð væri X þegar hún var í gangi hafi síðan sýnt að þrátt fyrir að X sé rafmagnsbifreið heyrir í henni hljóð þegar hún er í gangi auk þess sem ljós kvikni sjálfvirk. V telur auk þess að ekki hafi verið lögð fram gögn um hvenær M hafi fyrst haldið því fram að annar ökumaður en hann hafi ekið X í greind sinn. Auk þessa telur V framburð þess ökumanns, í símaskýrslu sem tekin hafi verið af honum í mars 2024, ótrúverðugan þar sem langur tími hafi liðið milli atviks og skýrslunnar, samtímagögn sýni ekki að hann hafi verið ökumaður og að hann hafi ekki getað gefið greinargóð svör um atvik málsins. Einnig vísar V til dóma og úrskurðarframkvæmdar máli sínu til stuðnings. Í þriðja lagi vísar V til þess að ef fallist verði á að sannað sé að annar ökumaður en M hafi ekið X verði að líta svo á að sá ökumaður hafi sýnt stórkostlegt gáleysi við þann akstur. V vísar vegna þess til viðurkenningar viðkomandi á því að hann hafi drukkið áfengi fyrr um kvöldið og ber þannig sönnunarbyrði um það að hann hafi ekki verið undir áhrifum áfengis þegar tjón á X varð. Þessu til viðbótar vísar V einnig til þess að ef báðir hafi verið undir áhrifum áfengis hafi M samþykkt að ökumaðurinn hafi ekið undir áhrifum áfengis og þannig verið „jafn mikill þátttakandi í því að hafa valdið tjóninu af stórkostlegu gáleysi og með broti á varúðarreglu og ef hann hefði sjálfur ekið.“

Í viðbótarathugasemdum lögmanns M kemur fram að M hafi getað leitað til úrskurðarnefndar í váttryggingamálum eða dómstóla fyrr en að lokinn lögreglurannsókn og niðurfellingu þess máls. Einnig bendir M á að V hafi endurskoðað afstöðu sína og kallað eftir frekri gögnum í kjölfar niðurfellingar málsins á árinu 2024 og þannig hafi ný afstaða verið tekin og nýr frestur byrjað að líða. Einnig er bent á að M og lögmaður hans hafi strax í upphafi reynt að koma upplýsingum til lögreglu um ökumann bifreiðarinnar.

Í viðbótarathugasemdum V eru þau sjónarmið V ítrekuð að ársfrestur til lögfræðilegra aðgerða hafi hafist hinn 2. september 2022 þegar M fékk tilkynningu um að kröfu hans hafi verið hafnað. Einnig er bent á að fresturinn hafi aldrei verið framlengdur og ekki komi fram í lögum um váttryggingarsamninga að lögreglurannsókn geti framlengt frestinn. Þá hafnar V því að svar félagsins í tölvupósti hinn 4. júní 2024 veiti nýjan frest til lögfræðilegra aðgerða þar sem þar komi efnislega fram að ný gögn breyti ekki afstöðu félagsins og vísað er til höfnunarbréfsins dags. 2. september 2022.

Álit.

Í 51. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 er fjallað um fresti til lögfræðilegra aðgerða. Þar segir í 2. mgr.: „Ef félagið hafnar kröfu váttryggðs í heild eða að hluta glatar hann rétti til bóta ef hann hefur ekki höfðað mál eða krafist meðferðar málsins fyrir úrskurðaraðila samkvæmt lögum um úrskurðaraðila á sviði neytendamála innan árs frá því að hann fékk sannanlega tilkynningu um að kröfu hans væri hafnað. Í slíkri tilkynningu er skylt að geta framangreinds frests, með hvaða hætti unnt er að rjúfa hann og afleiðinga þess að ekki er aðhafst fyrir lok hans.“

Bréf V til M dags. 2. september 2022 uppfyllti þær kröfur sem umrætt ákvæði felur í sér um að gera váttryggðum grein fyrir því hvernig hægt sé að rjúfa frestinn og afleiðinga þess að ekki sé aðhafst fyrir lok hans. Gerðar eru þær athugasemdir að ranglega er vísað til 2. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga, sem nær yfir persónutryggingar, í bréfinu en sú grein er efnislega sambærileg

2. mgr. 51. gr. laganna, sem nær yfir skaðatryggingar, sem kaskótrygging ökutækis sannanlega er. Sú misritun telst þó ekki vera þannig að V hafi ranglega upplýst M um frest til lögfræðilegra aðgerða.

Ljóst er af gögnum málsins að lögmaður M reyndi, með tölvupósti dags. 3. september 2022 til Lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu í gegnum almennt netfang embættisins, að koma á framfæri upplýsingum um að annar ökumaður en M hafi ekið X þegar sú bifreið varð fyrir tjóni aðfaranótt 3. júlí 2022. Það gerðist daginn eftir dagsetningu fyrrnefnds höfnunarbréfs V til M. Í málskoti og bréfum til nefndarinnar hefur einnig verið vísað til þess að reynt hafi verið að hafa samband við lögreglu með upplýsingar um ökumanninn. Ekki liggja hins vegar fyrir skjalfestar upplýsingar um þau símtöl.

Þó nýjar upplýsingar hafi komið fram á árinu 2024 í máli M verður að líta til afdráttarlausss orðalags 2. mgr. 51. gr. laga um vátryggingarsamninga við mat á því hvort M hafi glatað rétt sínum til bóta. Um slit þess frests sem mælt er fyrir um í því ákvæði gilda lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 og þannig verður frestinum ekki slitið nema mál sé höfðað til heimtu bóta eða viðurkenningar á rétti til þeirra, mál er lagt fyrir gerðardóm og að öðru leyti ákvæði 93. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 um hvenær mál telst höfðað. Einnig verður, með hliðsjón af 1. mgr. 16. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda að fresti verði slitið þegar krafa kemur fram um málsmeðferð fyrir úrskurðarnefnd. Að öðru leyti yrði fresti slitið ef V hefði viðurkennt skyldu til greiðslu beint eða óbeint. Ekkert af þessu liggur fyrir í máli M. Verður því að líta svo á að ársfrestur til lögfræðilegra aðgerða af hans hálfu hafi liðið 2. september 2023, en ekki hefur annað komið fram í málinu en að bréf V dags. 2. september 2022 hafi borist M samdægurs. Hefur M því glatað rétti til bóta úr kaskótryggingu sinni hjá V.

Verður einnig til þess að líta að M hefði með þeim lögfræðilegu aðgerðum innan ársfrestsins getað komið á framfæri frekari sönnunargögnum til mats á því hvort hann hafi sjálfur valdið tjóni í ljósi þess að í einkamálum gildir regla 44. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 um frjálst sönnunarmat og eru aðilar því ekki bundnir af lögregluskýrslum eða framgangi lögreglurannsóknar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr kaskótryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. ágúst 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir